

A neoavantgárd és azon túl
Pályázati beszámoló

A Kállai Ernő művészettörténeti és műkritikusi ösztöndíj keretében – a 2011-es, illetve 2019-es ösztöndíjas időszakaimban elvégzett munkát folytatva – 2020-ban is a tágabb értelemben vett neoavantgárd magyarországi és kelet-közép-európai összefüggéseit kutattam. Érdeklődésem középpontjában az 1960-70-es években kibontakozó tendenciák és az ebben az időszakban induló életművek állnak, azok lokális és regionális kontextusai, művészettörténeti és esztétikai összefüggései. Különös figyelmet fordítok az Iparterv-kiállítások művészeire, illetve a tágabb értelemben vett Iparterv-generáció meghatározó életműveire, azok alakulására és hatástörténetére. Ennyiben nem csak az 1960-70-es éveket vizsgálom, hanem az adott életművek későbbi szakaszait is, illetve azokat a későbbi alkotókat, akik valamilyen szempontból az általam vizsgált tendenciák folytatóinak is tekinthetők. Az utóbbi időszakban a neoavantgárd mellett egyre fontosabb témájává vált kutatásaimnak a kortárs festészet elmélete, illetve a festészet mibenlétének újragondolására irányuló legújabb – „neoavantgárdon túli” – törekvések.

Az idei évben új tanulmányt publikáltam a neoavantgárd művésznemzedék egyik legfontosabb alkotója, Maurer Dóra művészetéről. Írásomban Maurer az elmúlt másfél évtizedben alkotott műcsoportjaira koncentráltam, mindemellett igyekeztem megrajzolni az új művekhez vezető utat, az egymást követő sorozatok közötti összefüggéseket. Maurer Dóra és Lakner László korai grafikai munkásságára koncentrált egy másik tanulmányom, amelyben a hagyományos grafikai nyelv konceptualizálásának a folyamatát kíséreltem meg bemutatni, arra a kérdésre keresve a választ, hogy Maurer és Lakner (poszt)konceptuális művészete mennyiben kötődik a művészek korai grafikai kísérleteihez. Ugyanerre az időszakra fókuszál egy másik tanulmányom, amely Lakner egyik kitüntetett műcsoportjáról a *Száj*-képekről szól. A korszak legfontosabb műkritikusáról, a hatvanas évek végén a konceptuális művészet felé forduló Pernecky Géza fotóműveiről átfogó kiadvány jelent meg idén a bécsi székhelyű Verlag für Moderne Kunst gondozásában. A kötetet egy általam írt tanulmány vezeti be, amelyben Pernecky műkritikusi-teoretikusi és képzőművészeti tevékenysége közötti kapcsolódási pontokat vizsgálom, arra keresem a választ, hogy Pernecky ekkori tevékenysége mennyiben tekinthető a kritika művészetének és a művészet kritikájának. Jelenleg is készül egy jelentős könyv Nádler István grafikai munkásságáról, amely első ízben tekinti át széleskörűen Nádler papíralapú alkotásait. A könyvet az én tanulmányom fogja bevezetni, amelyben áttekintő igénnyel írok Nádler papírmunkáiról, első ízben bemutatva az életmű eddig feltáratlan szegmensét.

A 2020-as évben is folytattam a neoavantgárd tendenciákra reflektáló kortárs festészeti jelenségekhez kapcsolódó kutatásaimat. Átfogó tanulmányt publikáltam a posztminimalista festészetet invenciózusan újraértelmező Sean Scully művészetéről, esszém jelent meg a hatvanas évek neoavantgárdjára is rezonáló Hantai Simonról, illetve Agata Bogackáról, a kortárs kelet-európai festészet meghatározó alkotójáról, illetve olyan hazai alkotókról, mint Komoróczy Tamás, Káldi Katalin és Kristóf Gábor.

Fehér Dávid